

Mnenje Odbora regij – Širitvena strategija in glavni izzivi 2009–2010: države kandidatke

(2010/C 232/06)

ODBOR REGIJ

- ponavlja, da je cilj EU krepitev miru ter vrednot in blaginje vseh njenih narodov. Prav zato je odprta za vsako evropsko državo, ki izpolnjuje kopenhavska merila;
- poudarja svojo polno podporo ukrepom in reformam, ki jih izvajajo države kandidatke, da bi izpolnile pristopna merila;
- opozarja na bistven pomen spoštovanja načela dobrososedskih odnosov in regionalnega sodelovanja za proces vključevanja; poziva države kandidatke, da odprte probleme s sosednjimi državami rešujejo v okviru prednostnih nalog, načel in vrednot Evrope na način, ki je sprejemljiv za obe strani;
- opozarja na nujnost zgodnjega vključevanja lokalnih in regionalnih oblasti ter njihovih združenj v pristopni proces, ki je strukturen in skladen z demokratičnimi načeli ter ga ni mogoče uresničevati na centralni ravni, brez dejavne udeležbe vseh ravni oblasti in polnega spoštovanja načel subsidiarnosti in bližine državljanom.

Poročevalec:	Georgios Papastergiou(EL/EPP), prefekt Pierie
Referenčni dokument:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2009–2010
	COM(2009) 533 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

SPLOŠNA PRIPOROČILA

Odbor regij

1. ponavlja, da je cilj EU krepitev miru ter vrednot in blaginje vseh njenih narodov. Prav zato je Unija odprta za vsako evropsko državo, ki izpolnjuje kopenhavska merila;

2. ugotavlja, da je širitveni proces pomemben dejavnik zagotavljanja miru in stabilnosti na evropski celini in da državljanom iz držav kandidatke daje dodatno priložnost za to, da so deležni blaginje, ki raste s pomočjo skupnega gospodarskega prostora;

3. poudarja, da mora Evropska unija potrditi, da se v odnosu do vseh evropskih držav, ki izpolnjujejo pristopna merila ter pogoje, ki jih določa stabilizacijski in pridružitevni proces, zavzema za možnost priključitve;

4. opozarja, da je uspešna pridružitev odvisna od tega, kako se država kandidatka pripravlja na pristop, in ali izpolnjuje kopenhavska merila;

5. poudarja svojo polno podporo ukrepom in reformam, ki jih izvajajo države kandidatke, da bi izpolnile pristopna merila;

6. opozarja na bistven pomen spoštovanja načela dobrososedskih odnosov in regionalnega sodelovanja za proces vključevanja; poziva države kandidatke, da odprte probleme s sosednjimi državami rešujejo v okviru prednostnih nalog, načel in vrednot Evrope na način, ki je sprejemljiv za obe strani;

7. opozarja na nujnost zgodnjega dejavnega vključevanja lokalnih in regionalnih oblasti ter njihovih združenj v pristopni proces, ki je strukturen in skladen z demokratičnimi načeli ter ga ni mogoče uresničevati na centralni ravni, brez dejavne udeležbe vseh ravni oblasti in polnega spoštovanja načel subsidiarnosti in bližine državljanom.

HRVAŠKA

Napredek Hrvaške v pristopnem procesu

8. izraža pohvalo Hrvaški za njen stalni napredek pri izpolnjevanju meril za pristop k EU in zahtev za članstvo;

9. izraža zadovoljstvo nad dvostranskim sporazumom, ki je omogočil rešitev obmejnega spora s Slovenijo, sprejemljivo za obe strani;

10. spodbuja Hrvaško, da okrepi prizadevanja za spoštovanje vseh zahtevanih meril in ciljev, zlasti s polnim sodelovanjem z Mednarodnim kazenskim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije, ter pospeši reforme v nekaterih poglavitnih sektorjih, saj so nujen pogoj za zaključitev pristopnih pogajanj v letu 2010;

11. ocenjuje, da je bil storjen napredek v boju proti korupciji, vendar ugotavlja, da je ta še vedno razširjena na številnih področjih, in priporoča, da si Hrvaška še bolj prizadeva in poveča upravne zmogljivosti akterjev, pristojnih za boj proti korupciji, ter razvija kulturo politične odgovornosti na vseh ravneh;

12. pozdravlja pravna jamstva in spoštovanje svobode in pluralnosti medijev, vendar pa opozarja na grožnje in politični pritisk, ki so jim podvrženi novinarji, ki raziskujejo korupcijske afere in organizirani kriminal;

13. izraža zaskrbljenost zaradi pomanjkljivosti pri izvajanju protidiskriminacijske zakonodaje. Nedavno zmanjšanje proračuna ne sme biti razlog za nepopolno uporabo te zakonodaje. Ugotavlja, da je diskriminacija manjšin bolj specifičen problem, saj v praksi zaščita pred diskriminacijo in kazenske sankcije proti tovrstnim kršitvam niso skladne z evropskimi zgledi.

Krepitev zmogljivosti lokalnih oblasti

14. izraža zadovoljstvo, da so prve neposredne volitve županov in vodij županij, ki so bile maja 2009, potekale tekoče, da je bila volilna udeležba višja in da se je povečala zastopanost žensk;

15. pozdravlja sprejetje *nacionalne strategije 2009–2013 za usposabljanje odgovornih in uslužbencev v lokalnih in regionalnih oblasteh* ter priznava njen vpliv na izboljšanje zmogljivosti lokalne uprave za zagotavljanje decentraliziranih storitev za državljanke; vendar opozarja na velike pomanjkljivosti v upravnih postopkih in ugotavlja, da je pravna podlaga za izgradnjo sodobne in profesionalne javne uprave še nepopolna;

16. ugotavlja, da strategija za decentralizacijo ni bila sprejeta zaradi pomanjkljivega prizadevanja na politični ravni, in izraža obžalovanje nad pomanjkanjem splošnega usklajevanja med politično in tehnično ravno ter med centralno upravo in lokalnimi oblastmi; poziva nacionalne oblasti, da vzpostavijo postopke, ki jim bodo omogočili zadovoljivo zastopnost v zakonodajnem postopku, ter priporoča sprejetje ukrepov za izboljšanje gospodarskega položaja lokalnih in regionalnih oblasti;

17. spodbuja k oprijemljivejšim ukrepom na področju usposabljanja in izboljševanja poklicnih sposobnosti in znanj hrvaških oblasti na nacionalni, regionalni in lokalni ravni; v zvezi s tem predlaga razširjeno sodelovanje z državami članicami EU, da bi lahko hitreje izkoristili njihove izkušnje in brez odlašanja izpolnili pogoje iz Pogodbe za pristop k EU;

18. priznava napredek pri poenostavljanju registracije podjetij, vendar poudarja, da na podjetniško ozračje negativno vplivajo številni paradavčni akterji na nacionalni in lokalni ravni, korupcija in pomanjkljivosti javne uprave;

19. ocenjuje, da morajo lokalne in regionalne oblasti ter njihova združenja sodelovati v procesu izvajanja pravnega reda; poudarja, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti temeljito pripravljene na uresničevanje obveznosti in priložnosti prihodnjega članstva.

NEKDANJA JUGOSLOVANSKA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Napredek Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije v pristopnem procesu

20. opozarja na priporočilo Komisije in sklepe Sveta za splošne zadeve iz decembra 2009 ter spodbuja Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo k dobrososedskim odnosom, zlasti pa k okrepitvi prizadevanj za obojestransko sprejemljivo rešitev vprašanja svojega imena s pomočjo pogajanj pod okriljem OZN;

21. poudarja pomen dobrososedskih odnosov in vlado Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije poziva, naj si skupaj z vsemi partnerji prizadeva za nadaljnji razvoj regionalnega sodelovanja;

22. pozdravlja odločitev EU, da državljani Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije od 19. decembra 2009 lahko v Schengenskem območju potujejo brez vizuma;

23. poziva oblasti Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, da v skladu z Ohridskim sporazumom iz leta 2001, ki določa varstvo pravic oseb različne etnične pripadnosti, nadaljujejo z reformnimi prizadevanji, zlasti na področju reforme javne uprave in pravosodja, pravic žensk in medetničnih odnosov, ter da te osebe bolj vključijo v javno življenje in upravo;

24. pozdravlja velik napredek, ki ga je država dosegla pri krepitvi in izvajanju boja proti korupciji, čeprav je ta še vedno razširjena in pomeni resen problem; poziva k nadaljevanju potrebnih prizadevanj, zlasti pri uresničevanju pravnega okvira.

Krepitev zmogljivosti lokalnih oblasti

25. pozdravlja predlog za ustanovitev novega odbora za lokalno samoupravo;

26. podpira uporabo čezmejnega sodelovanja za spodbujanje dialoga med lokalnimi in regionalnimi oblastmi sosednih držav;

27. izraža zadovoljstvo, da so po mnenju opazovalcev, ki sta jih poslala OVSE – Urad za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR) – in Svet Evrope, predsedniške in lokalne volitve, ki so bile leta 2009, izpolnjevale večino meril OVSE in mednarodnih standardov za demokratične volitve; poziva vlado, da nadaljuje z izvajanjem preostalih priporočil OVSE in ODIHR, ter pričakuje, da bo še naprej odločno preiskovala ugotovljene kršitve;

28. spodbuja k nadaljevanju decentralizacije in večjemu prenosu pristojnosti na občine, ki imajo ključno mesto v Ohridskem okvirnem sporazumu, vendar hkrati ugotavlja, da je potrebna večja zavezanost zlasti glede finančnega okvira za občine; podpira prizadevanja Združenja enot lokalne samouprave (ZELS), ki si močno prizadeva za napredek procesa decentralizacije;

29. pozdravlja začetek veljavnosti zakona o medobčinskem sodelovanju junija 2009 in pričakuje učinkovito izvajanje tega zakona ter podobne zakonodaje, ki je še v pripravi;

30. opozarja na potrebo po boljšem pobiranju lokalnih davkov in na že začete ukrepe za povečanje zmogljivosti občin pri upravljanju davka na premoženje, lastnih gospodarskih virov, dolgov in finančne revizije;

31. opozarja, da imajo nekatere, zlasti malo poseljene občine, na voljo le omejene upravne zmogljivosti pri upravljanju z gospodarskimi sredstvi, davki in finančno revizijo, in obžaluje še vedno trajajoče pomanjkanje preglednosti in odgovornosti lokalnih in regionalnih oblasti;

32. izraža prepričanje, da je potrebno boljše sodelovanje med osrednjo in lokalno ravno ter da mora ministrstvo, ki je pristojno za lokalne oblasti, več pozornosti nameniti poenostavitvi postopka decentralizacije;

33. zahteva večja prizadevanja za boj proti trgovini z ljudmi z nadaljnjim izvajanjem nacionalnega akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi in nezakonitemu priseljevanju ter z zagotavljanjem boljšega usklajevanja na lokalni ravni;

34. z zadovoljstvom ugotavlja, da je občinsko osebje čedalje bolj usposobljeno za izvajanje tistih delov pravnega reda, ki so v pristojnosti lokalne ravni, in za upravljanje evropskih finančnih sredstev, ter izreka spodbudo za nadaljevanje teh prizadevanj;

35. opozarja, da upravne zmogljivosti pri pripravi in izvajanju okoljske zakonodaje tako na nacionalni kot na lokalni ravni še zdaleč ni mogoče označiti za zadovoljivo, in poudarja, da se je treba učinkovito odzvati na ta položaj, pri tem pa upoštevati morebitne posledice za okolje v sosednjih državah.

TURČIJA

Napredek Turčije v pristopnem procesu

36. pozdravlja obsežno javno razpravo o vrsti običajno občutljivih vprašanj, kot so vloga sodne oblasti, pravice državljanov kurdskega porekla in alevitske skupnosti, mesto vojske in odnosi Turčije s sosedi, ter izraža pohvalo turški vladi za njeno konstruktivnost in prizadevanja za začetek tega dialoga;

37. ugotavlja, da je bil leta 2009 obseg oprijemljivih reform v državi zelo omejen, in spodbuja vlado, da politično pobudo usmeri v otipljive spremembe na področju zakonodaje in njenega izvajanja;

38. obžaluje, da je država sicer sprejela zakonodajo, skladno s kopenhavskimi merili, vendar njeno izvajanje še zdaleč ni zadovoljivo, zlasti ne na področju pravic žensk, nediskriminacije, verske svobode, svobode izražanja, ničelne tolerance do mučenja in odpravljanja korupcije;

39. izraža zaskrbljenost zaradi razmer na področju svobode izražanja in svobode tiska, zlasti glede na kazni brez primere, ki je bila izrečena medijski skupini;

40. izraža razočaranje nad majhnim napredkom na področju verske svobode in poziva vlado, da sprejme pravni okvir, ki bo skladen z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah in sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, ter vsem nemuslimanskim verskim skupnostim in alevitski skupnosti omogoči delovanje brez neutemeljenih omejitev;

41. izraža obžalovanje, da turška vlada še naprej izraža zadržanost glede spoštovanja pravic manjšin, kot jih zagotavlja mednarodno pravo; zato jo poziva, da svojo politiko uskladi z mednarodnimi standardi na tem področju, in poziva politične stranke, da podprejo njena prizadevanja; spodbuja Turčijo, da sprejme ukrepe, skladne s priporočili parlamentarne skupščine Sveta Evrope glede grške manjšine na otokih Imbros (Gökçeada) in Tenedos (Bozcaada), da tako večkulturni značaj obeh otokov ohrani kot zgled sodelovanja med Grčijo in Turčijo;

42. obžaluje nenehne kršitve obvez, ki izvirajo iz dodatnega protokola k pridružitvenemu sporazumu med EU in Turčijo, in poziva turško stran, da začne to besedilo izvajati v celoti in nediskriminatorno;

43. poziva vse vpletene strani, naj odločno podprejo tekoča pogajanja in oprijemljivo prispevajo k celoviti rešitvi ciprskega vprašanja, ki mora temeljiti na konfederaciji dveh območij in dveh skupnosti z eno samo mednarodno pravno osebnostjo, skladno s sklepi Varnostnega sveta OZN o tem vprašanju in temeljnimi načeli EU; poziva jih tudi, da omogočijo nastanek ustreznega ozračja za pogajanja z umikom turških sil s Cipra, države članice EU, z rešitvijo vprašanja naseljencev in vračanjem zaprtega območja Famagusta zakonitim prebivalcem;

44. poudarja vlogo Turčije kot pomembne tranzitne države za nezakonito priseljevanje; opozarja na možnost obnovitve pogajanj o sklenitvi sporazuma o ponovnem sprejemu med EU in Turčijo in ji svetuje, da v obdobju pred sklenitvijo sporazuma v celoti izvaja dvostranske sporazume o ponovnem sprejemu, ki so bili že sklenjeni z državami članicami; poziva turško vlado, da okrepi sodelovanje z Unijo na področju upravljanja priseljevanja, tudi v okviru agencije Frontex, ki nadzoruje zunanje meje Unije;

45. glede drugih regionalnih vprašanj OR pozdravlja izboljšanje odnosov Turčije s sosednjimi državami, zlasti skupni sporazum z Armenijo, in poudarja velik pomen hitre ratifikacije protokolov o vzpostavitvi diplomatskih vezi in nadaljnega razvoja dvostranskih odnosov z Armenijo. OR pričakuje, da bo Turčija nadaljevala prizadevanja za dobrososedske odnose in mirno rešitev sporov.

Krepitev zmogljivosti lokalnih oblasti

46. izraža zadovoljstvo, da so bile lokalne volitve marca 2009 v splošnem svobodne in poštene;

47. izraža nezadovoljstvo zaradi počasnosti napredka pri prenosu pristojnosti na lokalne oblasti, zlasti glede ustanovitve delujočih mestnih svetov, saj je to temeljni pogoj za okrepitev udeležnosti prebivalstva pri sprejemanju odločitev lokalnih oblasti;

48. poziva k večji preglednosti in odgovornosti, zlasti na področju notranjega in zunanjega finančnega nadzora lokalnih oblasti, in poudarja pomen decentralizacije in okrepitve zmogljivosti lokalnih oblasti pri izvajanju njim dodeljenih pristojnosti;

49. pozdravlja prednostno pozornost, ki je bila namenjena zaposlitvi vodje pogajanj za polni delovni čas, ter s sprejetje nacionalnega programa za sprejetje pravnega reda, pri tem pa ugotavlja, da je mogoče poročati zgolj o majhnem napredku pri učinkoviti konkretizaciji politik in ustavnih reform;

50. opozarja na posebno poročilo, št. 16/2009, ki ga je Evropsko računsko sodišče posvetilo upravljanju predpristopne pomoči, ki jo je Turčiji dodelila Evropska komisija, ter Turčijo poziva,

da izvaja priporočila, zlasti z določitvijo ciljev in izvajanjem programov na podlagi pristopnih meril;

51. pozdravlja ustanovitev razvojnih agencij in izraža zadovoljstvo, da zainteresirani lokalni in regionalni akterji sodelujejo pri pripravi proračunov posameznih agencij; vendar opozarja tudi na nejasnosti pri izbirnih merilih in premalo pregleden postopek;

52. opozarja, da je usklajevanje s pravnim redom na področju regionalne politike in koordinacije strukturnih instrumentov še vedno omejeno;

53. izraža upanje in prepričanje, da bodo turške oblasti in druge institucije navedene pomanjkljivosti in kritične pripombe obširno analizirale in sprejele ustrezne pravne in upravne ukrepe za njihovo odpravo.

V Bruslju, 14. aprila 2010

*Prvi podpredsednik
Odbora regij*
Ramón Luis VALCARCEL SISO
